

MOLEO DAVA SI ROLUL MOLDOVEI IN ISTORIA VALAHILOR

*Viorel UNGUREANU, prof.univ.dr.ing.
Bacau*

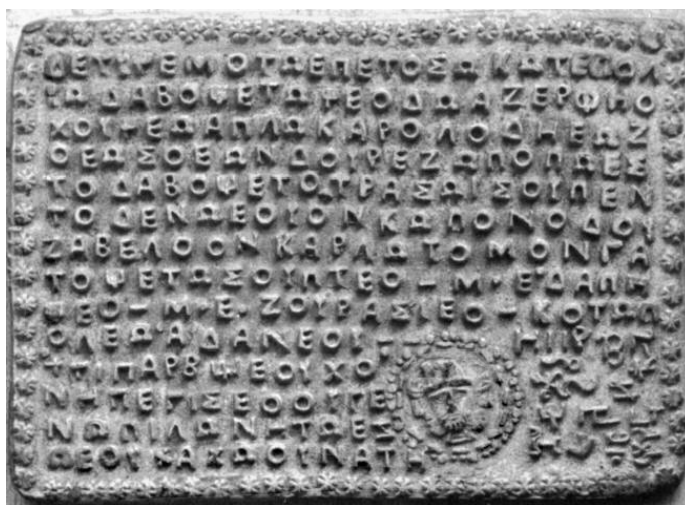
Abstract: *From content of Sinaia plates results the existence of an ancient historical place named Moleo Dava that was the naissance place of deity Zamolsxis and stay at the origin name of country Moldova. Also Deceneu was great priest at Moleo Davo, after that, it is encountered at Genucla and Sarmigetusa. Deceneu is the father of the moist important Sinaia plates. From plates of Sinaia may be stated out that the name of “valah” comes from the great wall of Danube River and the country Moldova played a great role in the history of Romanian end European civilization.*

Numele ca și istoria antică a Moldovei sunt strans legate de religia geto- dacilor marcate de personalități cum au fost Zamolsxis și Deceneu dar și de alte nume mai puțin cunoscute cum au fost Zuraseo și generalul Diegio cel care a încheiat pacea cu romanii după moartea lui Decebal și și-a mutat capitala la Sargedava.

Informații clarificatoare referitoare la locurile sfinte ale geților și dacilor se găsesc în textul uneia dintre plăcuțele realizată cam pe la sfârșitul domniei lui Decebal de către marele preot Petoso și notată în cartea lui Romalo cu nr. 35, prezentată în figura 1. Textul original, al plăcii are continutul de mai jos:

De tyce mot oe Petoso kotepoleo dabo geto ceo do Azer fio hoy ceo Aplo karo, lo dieo Zoeo soe on doyrezso po Poesto Dabo geto. Trasoy so ypento de noeoy on kopono d(e)oy Zabelo on karlo to Mon Gato geto, so ypteo – m.e'Dapigeo - m.e.

Zoyraseo - kotopoleo 'Adaneoy. + Ti parb geoy ho Nipe ghis eo oygheno, pilon itoe Zoeoy. X aho oy nath.

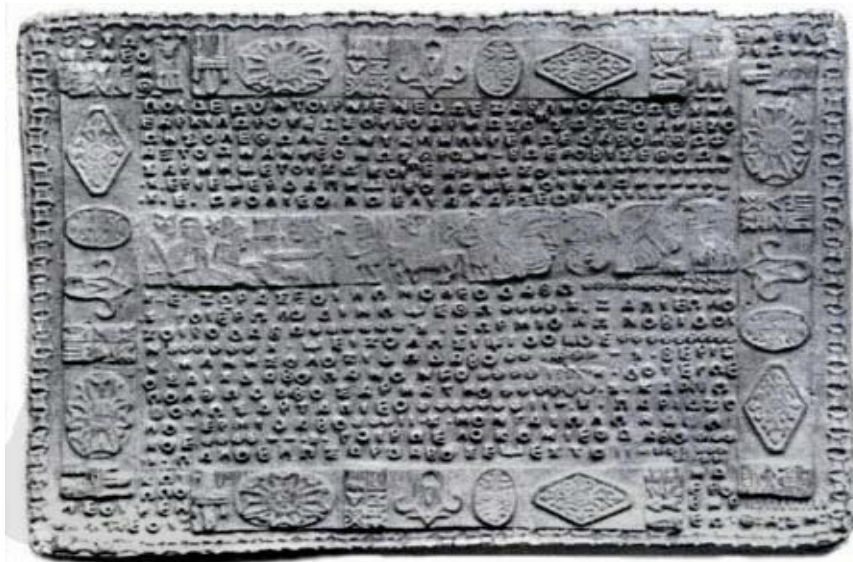
Fig.1. Plăcuța 35 despre plimbarea Zeului Suprem prin țara geților

În traducere, se obține: **De învățat vorbele lui Petoso mare preot al**

cetății geților, aceea către a lui Azer fii, care pe acel Aplo (Apolo) l-au pedepsit. Divinul Zoeo a fost la plimbare (poate îndrăgostit) prin a Poesto Davo a geților. Insărcinarea !? s-a întâmplat din nou la templul divinului Zabelo la locuitorii din Mon Gato (adica Mont Gato) a geților, asa au spus (șoptit) – M.E.Dapigeo-M.E.Zoyraseo-marele preot ‘A. Daneoy. + In aceea parte a pământului unde Nipe își duce (curge) ale sale valuri, cu picioarele (sale) a mers Zoeoy. Zeii (“X” este ideogramă pentru zei) acolo s-au născut.

Petoso afirmă că Zeul (zeul suprem se numea Ro sau Ra) a fost pe pamânt de două ori: o dată în zona cetății Poesta Davo, adică pe valea Ialomiței, și, ca urmare, Munții Bucegi ar fi un loc sfânt legat de nașterea lui Apolo, iar a doua oară la templul lui Zabelo (zeul războiului) de la Mon Gato (sau Mont Gato care înseamnă Muntele Leopardului), adică în zona geografică a muntelui Ceahlău. In medalion sunt reprezentate cele trei personaje Dapigeo, Zuraseo și marele preot A’ Daneoy, care au trait în timpul lui Burebista și au vorbit despre “plimbarea” Zeului prin țara geților. Dapigeo și Zuraseo mai sunt menționați în tăblița 120 prezentată în figura 2, care relatează despre întrunirea de la Sarmisegetuza a capiteniilor și geților biruitori asupra romanilor conduși de Caius Antonius pe la anii 62-61 a.Chr.

În placa cu numărul 120, (figura 2), care conține o enumerare a posesiunilor lui Boerovisto cu numele generalilor sau reprezentanților săi

Fig. 2. Tablița 120. Enumerarea reprezentanților lui Boerobisto pe întinsul stăpânirii sale și a lui Zuraseo la Moleo Dava. pe întinsul stăpânirii sale, hiliarh la Moleo Dava este menționat Zurasiu (sau Zuraseo). Placa are următorul conținut obținut prin transliterare cu

caractere latine în care s-a păstrat litera Ω pentru a nu se pierde, eventual, unele informații prin echivalarea sa forțată cu litera O:

Poydeω on toyrne ne dōe zabeliio leω lōe hiilearhi lōro ceω so ceo armōso sō syeo acezo ωn sole tō leωn talipice lōe (d)avo getō faxto ωn anceo nōsetro + M- Bōerobyseto ωn Sarmigetoyzō ko ys armōsō ++++++

În traducere: ***Plecând și întorcându-se de la două războaie pe el ai săi generali ai lor oameni, cu oamenii armatei, cu sfânt jurământ pe locul palatului lor de la cetatea geților au făcut în frunte cu al nostru + M – Boerobyseto la Sarmigetuză cu a lor armate: ++++++(14000)***

Urmează lista celor făcuți generali (hiliarhi) sau mari generali și a ținutului sau cetății de care răspund. Semnele în cruce care urmează după numele generalului și cetatea sau ținutul care le revin, indică mărimea armatei de care dispun.

.H. Eriger Dapiigeo lō Genoyklō +++++ (6000)

Mare General Dapiigeo la Genucla, (Isaccea de astăzi).

.H.E. Orolyeo lō Elya Karseoy +++++ (7000)

Mare general Oroleo la Elia Carseoi – Hârșova de astăzi.

.H.E - Zoraseoy lō Moleo Dabω +++++ (12000)

Mare general Zoraseo la Moleo Davo - pe malul Moldovei.

Urmează enumerarea a altor 13 generali dar care nu dispun de o armată mai mare decât cea de la Moleo Dava. În încheiere, avem:

Rotōpaneo MT Comandantul trupelor de gardă. Sargeryō - Sargeryo (Imparația Cerurilor) Kotōpoleoy Ceneoy - Marele preot (De)Ceneu

Maero Bireω T-A-SM.- Marii barbați ai palatului de la Sarmigetuză

Primul mare general menționat este Dapiigeo la Genucla. După Sarmigetuză, Genucla era centrul politic cel mai important; probabil locul de origine al lui Burebista, motiv pentru care este menționat primul pe listă. Al doilea este menționat Orolyeo la Elya Karseoy; iar al treilea, cu o armată de 12000 de războinici, care este cea mai numeroasă, este menționat Zoraseo de la Molyo Davo. După cum se mai poate constata, această placă a fost realizată cel puțin cu știința lui Deceneu.

O indicație despre locul în care putea fi situată această cetate se poate obține și din placa cu nr. 21 (figura 3) a cărții lui Romalo, în care este prezentat palatul lui Boerivisto de la Sarmisegetuza care are în colțul din stânga-sus indicația: **Stratoy lo Molyo Davo - Calea (drumul) spre Moleo Dava**. Dacă se orientează placa cu partea superioară spre răsărit, atunci Moleo Dava ar fi situată spre Nord-Est față de Sarmigetuză, adică cam spre zona râului Moldova de astăzi.

În tăblița cu numărul 117, în colțurile de sus, sunt prezentate vederi ale

Fig. 3. Tăblița 21. Palatul lui Burebista de la Sarmisegetuza cu indicarea direcțiilor spre principalele cetăți și ținuturi ale stăpânirii sale.

Moleo Davei cu informații despre intrarea acesteia în stăpânirea țării geților și despre faptul că mare preot al acestei cetăți a fost Deceneu. Se poate vedea cum arăta cetatea Moleo Dava privită din două direcții opuse. Locuitorii cetății sunt numiți “rami”, deoarece zeul lor suprem era numit Ra. Este remarcabilă acuratețea cu care au fost realizate cele două vederi și se poate observa că a fost prevăzută cu două porți, de mărimi diferite, pe cei doi pereți opuși, astfel încât pentru a trece de la o poartă la alta, prin interiorul cetății, aceasta trebuia traversată pe diagonală. De asemenea, se poate remarca existența unui turn înalt în interiorul cetății. Pe unul din pereții laterali se poate observa o construcție care ar putea avea rolul de templu. Este remarcabilă, de asemenea, imaginea unui cal (probabil în relief) pe unul din pereți. În figura 4, sunt prezentate alăturat cele două vederi ale cetății. Imagini ale aceleiași cetăți sunt prezentate și în tăblița 42 însoțită de textul **Sar Mogato / Dav Skyt Get**, care provine din “**Sar Mont Gato Dav Skyt Get**” adică “**Tara de la muntele leopardului cetatea geților sciți**”. De aici rezultă că locuitorii cetății mai erau numiți și geți sciți. În alte tăblițe cetatea mai este menționată prin inițialele **S.M.G.D.S.G.**, sau **Sar Sihto Logo** și **Sar Sihto Zavio** adică “**tara celor șase cuvinte**”.

O explicație a motivului pentru care Muntele Sfânt s-a numit “**Mont Gato**” adică “**Muntele Leopardului**” o găsim în tablița 17, în care se arată ca Zamolsxis a fost săgetat de către sciți, iar după sagetare, un leopard l-a dus

Fig.4. Vederi ale Moleo Davei din două direcții opuse.

la locuința sa. Cele mai importante informații despre Zamolsxis sunt date în tăblița 2. Conform conținutului acestei tăblițe [2], Zamolsxis au fost doi frați gemeni care au fost preoți și se ocupau, la templu, cu păstrarea obiectelor de cult. În cele din urmă, au fost săgetați de către sciți. Până la săgetare au fost în perelinaj în Egipt unde au urcat pe piramide. La întoarcere, primul născut a fost recunoscut ca fiind zeu. În Egipt, ca și în alte locuri preoții aveau obiceiul să țină pe lângă ei un leopard sau să poarte o balană de leopard. Este posibil ca un asemenea leopard să fi existat și prin preajma lui Zamolsxis, astfel încât, după săgetare, acesta să-l fi dus la locuința sa, după cum rezultă din tăblița 17. Din surse grecești se știe că Muntele Sfânt s-a numit Kogaion; ceea ce ar putea proveni din „*Ko Gaio Ion*” adică „*Cu al Gaei Ion*”, Gaia fiind o altă denumire a zeiței Geea. Până la săgetarea lui Zamolsxis, Muntele Sfânt ar fi putut să se numească „*Mont Ion oe Ge*”, după cum rezultă din tablița 17, iar după săgetarea lui Zamolsxis a devenit „*Mont Gato*”, adică „*Muntele Leopardului*”. De asemenea, locuitorii din zona geografică a muntelui s-au numit și goți.

Faptul că Zamolsxis a fost în Egipt și a urcat pe piramide poate ajuta la stabilirea anilor în care au trăit frații Zamolsxis. Cele mai vechi piramide au fost construite pe la anul 2500 a.Chr. astfel, încât Zamolsxis nu puteau să fi trăit înainte de construcția acestor piramide. În tăblița 130, care se referă la războiul lui Decebal cu romanii în timpul lui Domițian de la anul 87 [3], se exprimă anul începând de la Zamolsxis ca fiind 2321 ceea ce ar însemna 2234 a.Chr. Stabilirea perioadei de timp legate de viața lui Zamolsxis este importantă pentru istoriografie deoarece permite înțelegerea unor evenimente. De exemplu, începuturile cetății Moleo Dava este legată de mama lui Zamolsxis, ceea ce înseamnă că la originea numelui Moldovei se află evenimente de acum cca 4250 de ani.

În placa prezentată în figura 5, sunt descrise unele evenimente care au avut loc după înlăturarea lui Burebista de la putere, în care se vorbește despre Zurasie și Moleo Dava. La partea superioară, din cetatea Moleo

Dava este prezentat un turn care pare amplasat pe un deal. În conținutul plăcii se menționează de două ori numele cetății Moleo Dava în contextul evenimentelor de după înlăturarea lui Burebista de la putere și ocuparea Genuclei de către romani. În aceste împrejurări, Dapigeu și-a pierdut viața. A urmat, apoi, alierea lui Zuraseo cu Rosieno hiliarul sciților și recucerirea Genuclei.

Textul despărțit în cuvinte are următorul conținut: **Zuraseo, on tyn pyeno poe Rosyeno homy co hiv skito longue Moliio Davo. On sonto esbeo Mongo Eaciino on ceta soe degino davo skito facindo kiibezo eom kone de boicero so ipengo poe rvmiono yceo porce na patrido davo. Rosyano rvpondeo kue du Zurasyo so sorcevesoe. Bretero Ystryo on Trakio soe vndyno pasoe, pue rvmyono, nidoe parciyo, pohon doe skyto boyeso. Giinoe pasoe lo eliyv toa so edo acino on Molyo Davo hro noso due lo Zamolxiy. Kotopolo Adaneyse.**

Fig.5. Zuraseo s-a dus la Rosyeno, conducătorul sciților, pentru ajutor în alungare romanilor de la Genucla.

Pentru textul astfel separat în cuvinte s-a obținut următoarea traducere: **Zuraseo, el însuși, a plecat către Rosyeno ca să vină cu ai săi sciți în lung (până) la Moliio Davo. Ei l-au luat și pe Mongo Eacino în ceata a lor săi însoțitori la cetatea sciților ca să facă eschibiții (demonstrații) cu al său cal ca boicerii (războinicii cerului) să-i împingă**

(să-i alunge) pe acei romani care au pus tabăra în părinteasca cetate. Rosyano i-a răspuns lui Zuraseo cu entuziasm (bunăvoință). Frații Istrul în Tracia ale sale valuri au trecut, apoi, romanii, golind (părăsind) tabăra, pace au dat războinicilor sciți. Tovarășii au trecut să-și vindece (aline) rănilor tuturor acelor mergând împreună la Molyo Davo hrană (jertfe) ducând lui Zamolxiy. Mare preot Adaneyse.

Textul este însoțit în partea stângă de imaginea armatei scite cu explicația “**armo zo skito**” (*armata scită*), cei doi comandanți, Zuraseo și Rosyano sunt prezentați față în față cu explicația “**Zuraseo lo X Rosiano skito**” (*Zuraseo la hiliarhul Rosiano al sciților*), în partea din dreapta este prezentată armata geților, iar călărețul singuratic din mijlocul plăcii este, îndemnaticul Mongo Eacino care l-a impresionat pe Rosyano ca să accepte să vină în ajutorul lui Zuraseo. Din păcate nu este dat numele catății sciților unde domnea Rosyano, aceasta ar putea fi Polta Dava. Evenimentele au putut avea loc după înlăturarea lui Boerovisto de la putere când romanii și aliații lor din Tracia l-au obligat pe Zuraseo și pe marele preot Dapigeu să părăsească Genucla și să treacă Dunărea în nord; a urmat alierea cu Rosyano și alungarea temporară a romanilor. Această menționare a Moleo Davei este ultima, în ordine cronologică, din conținutul tăblițelor de la Sinaia, ea nu mai apare în textele din timpul lui Decebal iar pe harta întocmită de geograful Ptolemeu în sec. I-II e.n. îi corespunde o cetate cu numele Uti Davo care are o semnificație asemanătoare cu Moleo Dava. După cum apare menționat la sfârșitul textului, tableta a fost realizată, probabil, de marele preot Adaneyse.

Alte amănunte privind desfășurarea ostilităților de la Genucla sunt date în placa cu nr. 3 a cărții lui Romalo prezentată în figura 6. Textul original are următorul conținut: **Ωp saro nih ihω, mama ho noyih zim zo ham aren lo inieia hω zomωn shito ωi hramio davi, mia zol gheto aio Istrieo ah pikeo. Istrieo ωeno ih tamaro biso simpω ih neω nih haiem. A so rato, ano, ih zeno deo ωpoi hamestai moihsō nōzom die Kapisen Talimaho zo ih, a lo mōn siro dim pōiho, daveah zidoi nih ateo as sō nigω fō on.**

Doh a zieiko kroim, defiho ωn ie z(ei)emω nm Zωr(a)zieo is oiso mloih amon, niheo iseo. Gōnipa to, faho lō neo ko mogeo fo iz x Apeo Zanoē ah, die teira ho gheto safeoeh kō shitoi. Textul separat în cuvinte, poate fi tradus astfel:

Din țara lor plecând, mama cu ai noștri pe jos, cu toții, împreună cu răniții sciți de la apărarea cetății, mii de geți, în apele Istrului de pe mal (au) picat (căzut). Ale Istrului valuri pe ei i-au cufundat (tras) în adânc înecându-i lângă a lor casă. La rândul lor, după un an, ai lor fii care înapoi au venit cu putere ducând pe Kapisen Talimaho cu ei, pe a lunii lumină (a unei) dimineți liniștite, ale cetății ziduri pe ei îi așteptau

Fig. 6. Tablița 3. Asediul Genuclei de către Zuraseo ajutat de către sciți.

ca și cum nimeni nu a fost plecat. Apoi, la asediul zidurilor, apărătorii de la locul lor auzind numele Zur(a)zieo din pieptul tinerelor inimi, nimeni nu a ieșit (la apărarea zidurilor). Gonindu-i le-au făcut lor, cu puternice forțe de la a zeilor apă frumoasă (apeO ZANOe) maluri aceleași necazuri pe care geții le-au suferit cu sciții In cartușul din partea de jos, în stânga, avem: *Por senoi har soti hilo zimo ghetu. Adunarea celor o sută de mari bătrâni ai pământului getic.*

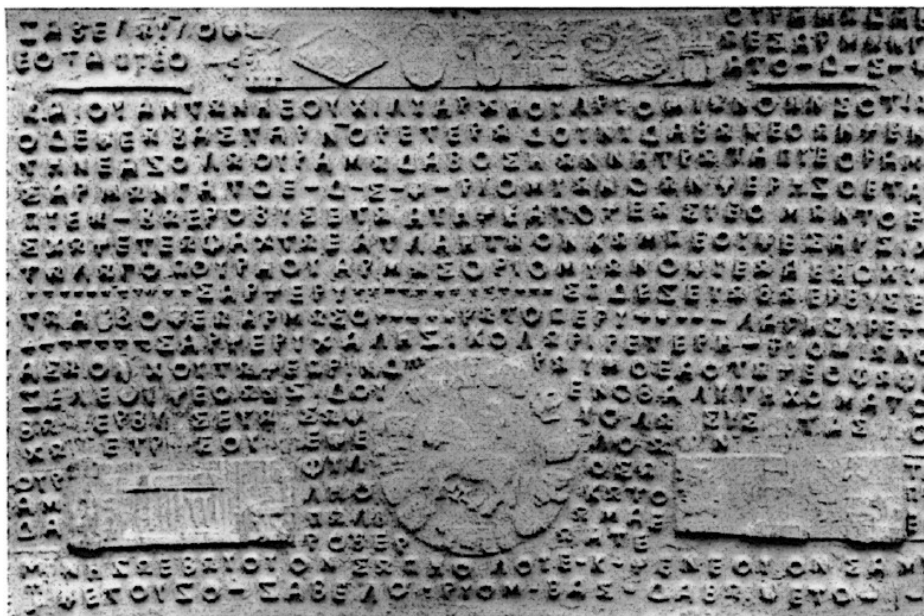
In jurul portretului: *To mato Zor(a)sieo. Marelui Zuraseo.*

In dreapta: *Dō on po hasim kors. Către el cu fierbinți inimi.*

După cum se poate constata, informațiile din această placă le completează pe cele din placa anterioară fiecare fiind imprimată de autori diferiți, prima putând fi atribuită marelui preot Adanayse iar cealaltă celor o sută de mari bătrâni înțelepți de la Genucla. Cele două plăci sunt imprimate cu caractere diferite fapt care confirmă realizarea lor de către autori diferiți. In conținutul plăcii mai apare o informație importantă care se referă la faptul că cei care au eliberat Genucla erau, în cea mai mare parte, luptătorii lui Zuraseo de pe malurile Ozanei (APEO ZANOE), fapt care dă o indicație clară despre locul în care s-a putut afla cetatea Moleo-Dava.

Alte informații importante despre cetatea geților sciți se găsesc în placa cu nr. 25 a cărții lui Romalo, prezentată în figura 7. In partea de sus a tăbliței avem: **Sabelo yao geo tayeo oy Ramo dacioe Sar Mon Gato-D-S-Ge.** In traducere, textul are următorul înțeles: *Sabelo (zeul) pe*

Fig. 7. Täblița 25. Boerobisto după ce citește despre faptele atlantiilor, îl învinge pe Caius Antoniu la Cetatea Geților Sciți.

oameni i-a taiat în a lui Ra al Daciei Sar Mon Gato - Cetatea Getilor Sciți.

În corpul principal al tăbliței, avem:

Kaioy Antoniiēoy xiliarhiiōy riomionō on sotiso de geō bastarno retero Doyny Davo geō ōn centinea zolō oy Ramo Davo siion niitrow taō eyo ram Sarmongatōe-d-s-ge-. Riomyōno ōncerii zoe tapyeō-Bøerobysētō a tiicieato ceō sye o montoes hō cetēō faht ōe atlantō on Kompeoy Ge sar sihto lōgo, poy riioy armōso riomyōno gieō a ebohia.

+++++ sar cery, +++++- sō dez eyō Bøerobysētō lebo geō armōso,

++++ ciōt opery, ++++ larii syre, +++++ sar cery halii ziko. Lō rire terii- ryomionō a sō on hoy tōce prinderōymoe ao tōceō feze leoy geō ōn Sidoye nobaly Tiho mato. Bøerobysētō sō geciyō lōsy staso hoe trasoye ge lo ōn fylo soliiō. kotopolio maero bero a temnii zoe bōyoy on sō pio lo ye-k-ceneoy. On Sarmygetoyzo-Zabelo-ryom-bas. dabō geto.

În traducere se poate obține următorul text:

Caius Antonius, generalul romanilor, însoțit de oameni bastarni au ajuns la a Doinei Cetate a pământenilor la cinci zile de a lui Ra cetatie asezată la interiorul întretăierii a apelor brațe ale Sar Mon Gato Cetate a Getilor Sciți. Romanii au continuat rătăcirea lor – Boerobyseto a învățat cele sfinte în munți citind (despre) faptele atlantiilor la templul

Geei țara celor șase cuvinte, apoi, rândurile armatei romanilor le-a zdrobit. ++++++ (trimiși) în împărăția cerurilor, ++++++ au fost în fața ochilor lui Boerbyseto în stanga a pământurilor armate +++++ ciungi făcuți (ciungiți), +++- sugrumați (laringe strâns), ++++++ (trimiși) în împărăția cerurilor prin taierea gâtului; în al treilea rând- romanii (care) din a lor însăși voință s-au lăsat prinși, toți au fost făcuți oameni legați pe a Sido-ei nobil Tico stăpânire. Boerbyseto cu ale geților pierderi a dat ordin hotărât să fie trimiși la Geeea în pământul natal. Marele preot al marilor pivnițe i-a îndemnat pe luptătorii vii să bea la însuși – K (marele preot) – (De)Ceneu. La Sarmigetusa, Zabelo (este) din nou împăratul cetății geților.

Placa conține câteva informații interesante: mai întâi, că cetatea geților sciți (Moleo Dava) era situată la cinci zile de mers față de Cetatea Doinei (sau a Cântecului, probabil identică cu Poesta Dava); apoi, cetatea geților sciți era situată la interiorul întretăierii brațelor de apă din țara Mon Gato. O informație interesantă se referă la faptul că Burebista a citit despre faptele atlantiților, în munți, la templul Geei în țara celor șase cuvinte. Tara celor șase cuvinte corespunde cu Sar Mon Gato Dav Skit Get, dar unde era templul Geei din munți?

În partea din dreapta-jos este prezentat același turn ca și în partea superioară a plăcii din figura 5 și reprezintă cetatea Moleo Dava. O imagine mărită a turnului de la Moleo Dava este prezentată în figura 8 de mai jos, unde se poate observa în colțul din dreapta-jos imaginea posibilă a unui leopard, apoi imaginea unei femei stând pe scaun, un războinic cu scut și sabie, iar în partea stângă imaginea unei fețe bărbătești vazută din profil. Turnul pare să fie amplasat pe vârful unui deal având o construcție asemănătoare turnului Chindiei de lângă Târgoviște având o formă cilindrică cu o parte rectangulară la nivelul solului.

Tinând seama de precizările facute în legătură cu tablitele din figurile 4, 5 și 6, se poate deduce că Moleo Dava sau Cetatea Geților Sciți era

Fig. 8. Imagine mărită a turnului de la Moleo Dava.

situată în zona cuprinsă între Tg. Neamț, Oglinzi, Răucești, Dumbrava și râul Ozana care se varsă în apa Moldovei.

În tăblița 3 (fig. 6) există expresia: “**mia zol gheto aio Istrieo ah pikeo**” care se traduce prin “**mii de geți, în apele Istrului de pe mal (au) picat**”; de asemenea, “**faho lo neo ko mogeo fo iz x Apeo Zano ah, die teira ho gheto safeoeh ko shitoi**” care se traduce prin “**le-a facut lor cu puternice forțe de la ale Zeilor Apă Frumoasă (apeO ZANOe) maluri aceleași necazuri pe care geții le-au suferit cu sciții**”. În aceste expresii există cuvântul “**ah**” care înseamnă “**mal**” și se regăsește în cuvântul “**valah**” prin care sunt desemnați locuitorii de la malul Dunării. Cuvântul “**valah**” provine din “**bal ah hio**” care se traduce prin “**de la marele mal aceia**” adică “**cei de la marele mal**”. Prin “**bal**” se înțelege “**cel mare**”, de exemplu, “**Daceo Balo**” se traduce prin “**al Daciei cel Mare**”. Denumirea de “**valah**” dată locuitorilor de la Dunare și afluenților săi este menționată pentru prima dată prin 976 în scrierile cronicarului grec Ioan Skilițes, însă, această denumire este de origine antică, așa cum se poate deduce din tăblițele de la Sinaia. Nume precum valah, vlah, voloh sau vloh erau date de către alte popoare din Europa Centrală și Răsăriteană vechilor locuitori de la Dunare și afluenților săi.

O caracteristică importantă a modului de viață al locuitorilor de pe valea Dunării, era navigația pe apele curgătoare ale fluviului și afluenților săi; de exemplu, geții de la Genucla (Isaccea de astăzi) puteau ajunge la Sarmisegetuza (în apropierea localității Cugir) pe calea apei. O imagine a ambarcațiunilor geților este prezentată în figura 9, din care se remarcă asemănarea acestora cu ambarcațiunile folosite de vikingi.

Fig. 9. Imagine marită a ambarcațiunilor folosite de geți în timpul lui Burebista.

Modul de viață al locuitorilor de la Dunare, legat de pescuit și navigație, era foarte diferit de cea a geților din zonele de deal, munte și

câmpie. Se pune întrebarea: ce au putut ei să facă, atunci când romanii au ajuns la Dunăre și nu mai era posibilă o viață normală în această zonă? Un răspuns posibil este că au ajuns, prin râurile din Moldova, în zona Mării Baltice, unde, împreună cu localnicii de acolo au devenit cunoscuți sub numele de vikingi.

Un alt aspect important este legat de mutarea capitalei geto-dacilor de la Sarmisegetuza la Sargedava după moartea lui Decebal și încheierea păcii cu romanii, pe mijlocul Tisei, de către generalul Diegio. Noua capitală a fost situată, foarte probabil, în zona localităților Ruginoasa sau Tg. Frumos. Prin "**Sar Ge Dava**" se înțelege "**A Tării Geea Cetate**", iar denumirile localităților Ruginoasa sau Tg. Frumoasei au o semnificație asemănătoare Sargedavei. După retragerea geto-dacilor din Ardeal și de la Dunare în Moldova, acestia au preluat numele de la localnicii care s-au numit și goți datorită apropierii de "**Mont Gato**" adică "**Muntele Leopardului**", vechea denumire a muntelui Ceahlău. După retragerea romanilor din Ardeal, goții din Moldova au recucerit vechiul teritoriu al Daciei care a fost cunoscut, apoi, cu numele de Goția. Aceste evenimente arată importanța rolului istoric jucat de teritoriul Moldovei în istoria românilor dar și a Europei. Numele Europei ar putea provenii din "**Eu Ro Paso**", care se poate traduce prin "**La a lui Ro Trecere**" adică trecerea spre locul unde zeul suprem era Ro sau Ra [2,7].

Concluzii: Din conținutul tablitelor de la Sinaia rezultă existența unei vechi așezări istorice numită Moleo Dava care a fost locul de naștere al lui Zamolsxis, care a trăit acum cca. 4250 de ani, și, care, stă la baza denumirii Moldovei. De asemenea, Deceneu, care poate fi considerat autorul cel mai important al tăblițelor de la Sinaia, a fost mare preot la Moleo Dava, după care, este menționat la Genucla și, apoi, la Sarmisegetuza. O personalitate importantă de la Moleo Dava a fost și Zuraseo care a dus lupte cu romanii după moartea lui Burebista. Locuitorii din zona Moldovei erau numiți geți, geți sciți, rami, daci și goți. De asemenea, din tablitele de la Sinaia se poate deduce faptul că numele valahilor are o proveniență antică și se referă la locuitorii de la malul înalt al Dunării, care poate fi considerată "**leagănul civilizației europene**". Tara Moldovei a jucat un rol de mare importanță în istoria celor care în prezent se numesc români, dar se mai folosesc și alte denumiri ca: valahi, ardeleni, moldoveni, munteni, olteni, dobrogeni, bănațeni, moroșeni, bucovineni, etc.

Bibliografie:

1. Romalo, Dan, *Cronică getă apocrifă pe plăci de plumb?*, Reditura Alcor Edimpex, București, 2005.

2. Ungureanu, Viorel, *Ro-zeul suprem al traco-geto-dacilor*, Dacoromania, nr. 66, Alba Iulia, 2013.
3. Ungureanu, Viorel, *Decebal și războaiele sale cu romanii conform tăblițelor de la Sinaia*, Dacoromania, nr.79, Alba Iulia, 2016.
4. Ungureanu, Viorel, *Scrierea danubiană și tăblițele de la Sinaia*, Dacoromania, nr.73, Alba Iulia, 2015.
5. Ungureanu, Viorel, *Moștenirea geto-dacă a limbii române*, Al-VII-lea Simpozion Internațional CUCUTENI-5000., Chișinău, 2012.
6. Ungureanu, Viorel, *Relatări despre geții de pe malurile Istrului în tăblițele de la Sinaia*, Dacoromania, nr. 83, Alba Iulia, 2017.
7. Ungureanu, Viorel, *Religia geto dacilor și a altor popoare din zona carpato- danubiană și balcanică conform tăblițelor de la Sinaia*, Dacoromania, nr. 82, Alba Iulia, 2017.
8. Ungureanu, Viorel, *Goții și razboinicii geți*, Dacoromania, nr. 85, Alba Iulia, 2017.
9. www.dacoromania-alba.ro; www.dacia.org; www.dacii.ro.